

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Tapionkaski, Sanna

Title: Työelämälaheisyyden kehittäminen monialaisen kieliasiantuntijan laaja-alaisen kandidaatintutkinnon opetussuunnitelmassa 2017–2020

Year: 2019

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja & Peda-forum, 2019.

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Tapionkaski, S. (2019). Työelämälaheisyyden kehittäminen monialaisen kieliasiantuntijan laaja-alaisen kandidaatintutkinnon opetussuunnitelmassa 2017–2020. *Yliopistopedagogiikka*, 26(1), 46-48. <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2019/02/12/tyoelamalaheisyyden-kehittaminen-kieliasiantuntijan-kandidaatintutkinnon-opetussuunnitelmassa/>

Työelämäläheisyyden kehittäminen monialaisen kieliasiantuntijan laaja-alaisen kandidaatintutkinnon opetussuunnitelmassa 2017–2020

12.2.2019

tags: kieliasiantuntija, monialaisuus, työelämäläheisyys, Tyyli-hanke, yliopisto

Sanna Tapionkaski, FT, yliopistonlehtori, soveltava kielitiede, Kieli- ja viestintätieteiden laitos, humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto

sanna.j.tapionkaski@jyu.fi

Kieli- ja viestintätieteiden laitos, PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto

Hankkeen tavoite

Monialaisen kieliasiantuntijan laaja-alaisen kandidaatintutkinnon työelämäläheisyyttä selvittävä hanke käynnistyi keväällä 2016 Jyväskylän yliopiston kielten laitoksella (nykyisin kieli- ja viestintätieteiden laitos) osana laajempaa opetussuunnitelmien uudistamistyötä. Termi 'työelämäläheisyys' on lainattu Päivi Tynjälältä (2016), joka korostaa, että yliopisto-opintojen ei tarvitse olla työelämälähtöisiä, mutta hyvinkin työelämäläheisiä: jälkimmäinen voi toteutua työelämäyhteistyön kautta, mutta myös työelämärelevantteina opintojaksojen sisältöinä ja toteutuksina. Uusissa opetussuunnitelmissa vuosille 2017–2020 tutkintorakenne muuttui ja aiemman monialaisen kieliasiantuntijan suuntautumisvaihtoehdon pohjalta kehitettiin uusi monialaisen kieliasiantuntijan laaja-alainen kandidaatintutkinto. Kehittämishankkeen tavoitteena oli selvittää, miten uuden tutkinnon opetussuunnitelmaan saataisiin entistä paremmin mukaan työelämäläheisyyttä sekä laajemmin koko tutkintokokonaisuuden kannalta että yksittäisten kurssien osalta.

Kuten yleisesti humanistisilla aloilla, valmistuneiden monialaisten kieliasian-tuntijoiden haaste ja mahdollisuus on, että he työllistyvät hyvin monenlaisille aloille erityyppisiin tehtäviin, joissa tarvitaan kielellistä ja viestinnällistä osaamista. Tällaisia ovat esimerkiksi kielipalvelut, kansainvälinen työ, media-ala, käännösala ja vientiyritykset. (Lemmetty, 2013; ks. myös Kieli- ja viestintätieteiden laitos, 2018; URPO 2018.) Monialaiset kieliasiantuntijat ovat juuri sellaisia laaja-alaisia osaajia, joita tulevaisuuden työelämä kaipaa (ks. Elinkeinoelämän keskusliitto, 2012; World Economic Forum, 2016). Opiskelijoilla on paitsi kielellistä ja viestinnällistä osaamista, myös sivuainevalintojen kautta opintoja ja substanssiosaamista laajemmin humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan sisältä tai toisista tiedekunnista. Tämä laaja-alaisuus on kuitenkin opiskelijoiden kannalta haaste: mihin suuntautua ja miten kehittää ja sanoittaa omaa osaamistaan, joka karttuu paitsi opinnoissa, myös niiden ulkopuolella? Kokemus laitoksella jo aiemmin käynnissä olleen osaamisportfoliotyöskentelyn perusteella oli, että opiskelijan osaamisen ja asiantuntijuuden kehittyminen ja oman osaamisen kielentäminen vaativat aikaa ja harjoittelua. Vaikka portfoliotyöskentely käynnistyi ensimmäisenä vuonna johdantoluennolla ja työpajoilla ja sitä oli tarkoitus jatkaa itsenäisesti läpi opintojen, käytännössä valtaosa opiskelijoista viimeisteli portfolionsa vasta juuri ennen kandidaatin tutkinnon valmistumista ja koki palautteen perusteella oman osaamisen hahmottamisen vaikeaksi. Lähtökohtana hankkeelle oli ajatus, että jo opintojen alusta alkaen opiskelijoiden asiantuntijaidentiteetin kehittymistä ja uratavoitteita voisi selkeyttää ja että työelämäläheisyyttä olisi syytä olla mukana selkeämmin opintojaksojen sisältöihin nivottuna eikä muista opinnoista erillisenä, pääosin itsenäisesti toteutettavana portfoliotyöskentelynä.

Hankkeen käytännön toteutus

Hankkeen alkuvaiheessa keväällä 2016 kartoitettiin jo olemassaolevaa työelämäyhteistyötä laitoksella sekä pyrittiin hahmottamaan työelämätaitoihin ja osaamiseen liittyviä käsityksiä laajemmin koko opetussuunnitelman tasolla. Hankkeen aikana Monialainen kieliasiantuntija (MKA) -ohjelman opetussuunnitelmatyössä toisena päävastuuhenkilönä oleva yliopistonlehtori osallistui vuoden kestäväään valtakunnalliseen *Työelämäyhteistyö yliopisto-opetuksessa* -koulutukseen (5 op), jonka toteutuksesta vastasi kuuden yliopiston Euroopan sosiaalirahaston (ESR) tukema hanke *TYYYLI – Työelämäjaksoja ja työssäoppimista yliopisto-opintoihin* (ks. TYYLI, 2018). TYYLI-koulutuksen aikana opetussuunnitelmatyöstä saatiin tärkeää ja konkreettista palautetta hankkeen vetäjiltä sekä muiden yliopistojen työntekijöiltä, jotka osallistuivat koulutukseen, mikä toi tervetullutta ulkopuolista näkökulmaa suunnittelutyöhön. Laitostasolla opetussuunnitelmatyötä tehtiin vuoden 2016 aikana erilaisissa tiimeissä eri oppiaineiden vastuuhenkilöitä ja opiskelijoita osallistaen; valmiit opetussuunnitelmat hyväksyttiin tiedekunnassa keväällä 2017. Opetussuunnitelmassa tarkistettiin osaamistavoitteet sekä pohdittiin, miten työelämäläheisyyttä voisi lisätä perus- ja aineopintojen kursseilla. Syventävissä opinnoissa oli jo ennestään runsaammin tarjolla muun muassa projektikursseja ja työharjoittelujaksoja. Erityisiksi kehityskohteiksi otettiin kaikille MKA-ohjelman opiskelijoille pakollisten perus- ja aineopintojen opintojaksojen kuvaukset ja sisällöt ja näiden osalta yhteistyömahdollisuuksien selvittely viestintätieteiden oppiaineiden kanssa. Lisäksi haluttiin seurata uutena käytänteenä pilotoidun ryhmämentoroinnin toteutusta[1]. Opetussuunnitelmatyöstä vastaava yliopistonlehtori osallistui siihen mentorina syksyllä 2016. Kurssien osalta kehitettiin laitoksella jo olemassa olevia käytänteitä, muun muassa portfoliotyöskentelyä sekä alumniyhteistyötä.

Hankkeen lopputulemana työelämäläheisyyttä on saatu nivottua kaikille kandidaattiohjelman yhteisille pakollisille kursseille. Perusopintojen kurssia *Kohti monialaista kieliasiantuntijuutta* on laajennettu ja kurssivalikoimaan on lisätty uusi perusopintojen kurssi *Kriittinen ajattelu ja*

tiedontuotanto sekä uusi aineopintojen kurssi *Monialainen kieliasiantuntijuus*. Lisäksi työelämäläheisyyttä ja portfolio-opintoja tukevia sisältöjä on huomioitu kahdella muulla aineopintojen kurssilla *Johdatusta diskurssintutkimukseen* ja *Tutkimuksen teon perusteet* (ks. taulukko 1). Opiskelijoiden näkökulmasta hajanaiselta näyttäytynyt osaamisportfoliotyöskentely on jämaköitetty nivomalla se osaksi perus- ja aineopintojen opintojaksoja, joille sisältyy lähiopetusta, ryhmätyöskentelyä, itsenäistä työskentelyä ja palautekeskusteluja. Tärkeäksi huomattiin myös alumniyhteistyön merkitys ja sen kehittäminen ja alumneja hyödynnetään jatkossa paitsi etenkin yhteisten perus- ja aineopintojen kurssien vieraina, myös kurssisisältöjen kommentoijina ja valmistumisvaiheessa olevien opiskelijoiden mentoreina.

Taulukko 1. Yhteiset työelämäläheiset opinnot MKA-kandidaattiohjelmassa.

MONIALAISEN KIELIASIANTUNTILIAN KANDIDAATTIOHJELMA (JY, kieli- ja viestintätieteiden laitos)				
Työelämäläheiset opintosisällöt kaikille ohjelman opiskelijoille yhteisillä, pakollisilla kursseilla				
Perusopinnot (1. vuosi)		Aineopinnot (2.–3. vuosi)		
Kohti monialaista kieliasiantuntijuutta (5 op) - tutustuminen kieliasiantuntijan taitoihin ja työllistymisaloihin - oman osaamisen hahmotelu; osaamisportfoliotyön käynnistyminen - tiimityöskentelytaidot monikielisissä tiimeissä - alumniyhteistyö - oppimistehtävänä yhteiskirjoittamista/tekstien tuottamista verkkoon - arviointi hyväksyty/hylätty; kirjallinen palaute	Kriittinen ajattelu ja tiedontuottaminen (3 op) - tutkimustiedon ymmärtäminen ja hyödyntäminen asiantuntijana - tiimityöskentelytaidot monikielisissä tiimeissä - eri tekstityypit, genret; - lopputyö sekä itsenäisesti toteutettavat tehtävät että tiimeissä toteutettu työ - arviointi hyväksyty/hylätty; kirjallinen palaute	Monialainen kieliasiantuntijuus (3 op) - tutustuminen työelämäkenttään; oman osaamisen sanoittaminen ja kaupallistaminen - yhteistyö viestintätieteiden kanssa - yhteistyö yliopiston työelämäpalveluiden kanssa - alumniyhteistyö - mahdolliset yritysvierailut - lopputyönä osaamisportfolio - arviointi hyväksyty/hylätty; suullinen ja kirjallinen palaute	Johrlatus diskurssintutkimukseen (5 op) - tutustuminen tutkimuskenttään ja teoreettisiin käsitteisiin, mutta näiden soveltaminen autenttisiin kieliaineistoihin; asiantuntijan substanssiosaaminen, kriittinen ajattelu, teorian soveltaminen, ongelmanratkaisutaidot - diskurssitaitojen harjoittelu: eri tekstityypit, genret, monimodaaliset tekstit - lopputyönä e-identiteettiä toteutettu portfolio - arviointi 0-5; kirjallinen palaute	Tutkimuksen teon perusteet (5 op) - ongelmanratkaisutaidot - projektinhallinnan perusteet - tiimityöskentelytaidot monikielisissä tiimeissä - lopputyönä tiimeissä toteutettu tutkimus- ja projektinhallintasuunnitelma - arviointi hyväksyty/hylätty; kirjallinen palaute
Kieliasiantuntijuiden ja työelämätaitojen kehittyminen läpi ohjelman; kieliasiantuntijan substanssiosaaminen ja työelämätaidot karttavat lisäksi opintosuuntien opintojaksoilla (ent. pääaineet = englantti, ranska, ruotsi, saksa, suomalainen viittomakieli, suomi, venäjä)				

(<https://yliopistopedagogiikka.files.wordpress.com/2019/02/taulukko-1-tapionkaski.png>)

Hankkeen onnistuminen arviointi ja johtopäätökset

Sekä opiskelijoilta että laitoksen pedagogiselta johdolta saadun palautteen perusteella uuteen monialaisen kieliasiantuntijan kandidaattiohjelmaan on saatu rakennettua linjakkaasti työelämäläheisyyttä läpi opintojen, ja kaikille pakollisille yhteisille opintojaksoille on avattu paikkoja alumni- ja muulle työelämäyhteistyölle. Suurella laitoksella tämä on yhdellä opetussuunnitelmakierroksella hyvä saavutus ja tuskin olisi onnistunut, ellei samalla olisi ollut pakko uudistaa tutkinto-ohjelmia, mikä oli tilaisuus rakentaa linjakasta työelämäläheisyyttä uuteen ohjelmaan kautta linjan. Ajalliset ja henkilöresurssit rajasivat kuitenkin hankkeen toteutusta. Vaikka hankkeessa oli useita kollegoita mukana toimijoina, päävetäjänä oli vain yksi tutkimus- ja opetushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Hankkeen puitteissa ei valitettavasti ollut aikataulullisesti mahdollista selvittää eri oppiaineissa yksittäisillä opintojaksoilla tapahtuvaa työelämäyhteistyötä. Jatkossa tämä kannattaisi selvittää, jotta muodostuisi vielä kattavampi kokonaiskuva siitä, miten työelämäläheisyyttä toteutetaan eri tavoin eri kursseilla, ja tämän myötä selvittää tiiviimpiä yhteistyömahdollisuuksia uuden kieli- ja viestintätieteiden laitoksen sisällä. Myös portfoliotyöskentelyn kehittäminen jatkuu. Portfoliotyöskentely kannattaisi kytkeä laajemmin osaksi myös muita opiskelijoiden eri oppiaineissa suorittamia kursseja, jotta osaamisen kielentäminen ja kuvaus portfoliossa ei ole erillistä osaamisen karttumisesta. Erityisen hyödyllistä

opetussuunnitelmatyössä on ollut kokonaiskuvan saaminen työelämäläheisyyden kehittämisestä läpi kandidaattiohjelman. Oman osaamisen tunnistaminen, hahmottaminen ja kielentäminen ei ole yhdellä eikä edes kahdella opintojaksolla omaksuttava taito, vaan sitä tulisi systemaattisesti harjoitella läpi opintojen.

[1] Opiskelijavetoinen Jyväversitas-hanke 'Ryhmämentorointi Jyväskylän yliopiston kielten laitoksella' sai Jyväskylän yliopiston Student Life -rahoituksen keväällä 2016 ja toteutettiin vuoden loppuun mennessä. Ryhmämentorointi toteutettiin uudelleen 2017 opiskelijoiden vetämänä projektityöskentelyä ilman erillistä rahoitusta ja toimintaa on tarkoitus jatkaa edelleen.

Lähteet

Elinkeinoelämän keskusliitto (9.2.2012). Oivallus: Millaista on työ tulevaisuuden Suomessa? . Haettu osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=LrSkpObJpEY> (<https://www.youtube.com/watch?v=LrSkpObJpEY>).

Kieli- ja viestintätieteiden laitos. (11.1.2018). Alumnitarinoita. Haettu osoitteesta <https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/kivi/yhteistyö/alumnit/kieltenalumnitoiminta/tarinat> (<https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/kivi/yhteistyö/alumnit/kieltenalumnitoiminta/tarinat>)

Lemmetty, S. (2013). *Koulutuslinjatyo 2013 – Kieliasantuntijat-opintolinjan työelämärelevanssin kehittäminen*. Julkaisematon raportti, Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä, Suomi.

Tynjälä, P. (helmikuu, 2016). *Työelämäläheisyys ja opetussuunnitelmat korkeakoulutuksessa*. Seminaariesitys AVOT-työseminaarissa 'Työelämälähtöisyys ja opetussuunnitelmat' Jyväskylän yliopistossa, Jyväskylä.

TYYLI. (11.1.2018). Tyyli – Työelämäjaksoja ja työssäoppimista yliopisto-opintoihin 2015–2018. Haettu osoitteesta <https://tyylihanke.wordpress.com> (<https://tyylihanke.wordpress.com>)

URPO. (11.1.2018). Kielten opiskelijoiden urapolkukartta. Haettu osoitteesta <https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/kivi/opiskelu/tyoelama-ja-harjoittelu/urapolkuja> (<https://www.jyu.fi/hytk/fi/laitokset/kivi/opiskelu/tyoelama-ja-harjoittelu/urapolkuja>)

World Economic Forum. (2016). *The Future of Jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution* (Global Challenge Insight Report). Haettu osoitteesta http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf (http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf)

No comments yet

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed.](#)

[Pidä blogia WordPress.comissa.](#)